

Steeds vaker hoor je verhalen over ziekten bij fokkers in hun stal. Hieronder een aantal verhalen van fokkers die deze nare ervaring toch te boven zijn gekomen. Wellicht heb je iets aan de tips die in de verhalen worden beschreven.

Frank Eggink, met dank aan Pels en Pluim Laren (Gld.)

Dikke Buikenziekte bij een konijnenfokker in de stal

In 2002 had ik bijzonder goed gefokt. Vol enthousiasme leefde ik naar het tentoonstellingsseizoen toe. De jonge dieren groeiden fantastisch op en ik zag het allemaal heel rooskleurig in. Ik had beter gefokt dan ooit tevoren. Plotseling werd er een jong konijn van bijna 3 maanden oud ziek, kreeg een dikke buik, lag op het kale hout en ging 3 dagen later dood. Hierna volgden er meer. Bijna allemaal dieren die tussen de 10 en 17 weken oud waren. Ook enkele overjarige dieren kregen de verschijnselen. Slecht een enkel dier overleefde de ziekte. Bij de dieren die de symptomen overleefden vond ik een op siliconenkit lijkende prop in het hok. Ik was totaal van slag. Ik hield al met al maar 4 van de 20 jonge dieren over die ik had geselecteerd. De mooiste dieren waren allemaal dood.

Veel overleg had ik in die tijd met verschillende dierenartsen, maar ook met fokkers en mesters. Ik hoopte een oplossing te vinden voor het probleem waar ik plotseling mee was geconfronteerd. Veelal hoorde ik over het gebrek aan zinkbacitracine in het konijnenvoer. Maar de kans dat dit middel weer aan het konijnenvoer toegevoegd mag worden is nihil. Soms hoor je dat je bij sommige dierenartsen dit middel via omwegen nog kan krijgen, maar het blijft moeilijk. Ook de jaren hierna werd ik nog steeds met de ziekte geconfronteerd. Ik durfde bijna niet meer jongen te fokken want je weet van te voren al bijna zeker dat het grootste gedeelte van je jonge dieren vroeg gaat sterven. In 2006 had ik er inmiddels veel over gelezen en de volgende maatregelen genomen.

- Eenmaal in de twee weken ontsmet ik de hokken, voerbakken en drinkflessen etc. met halamid.
- Over gegaan op een voer waar alleen maar plantaardige voedingsstoffen in zitten (geen dierlijke resten).
- Alle konijnen krijgen 3 maal in de week een beetje appelazijn door het drinkwater. Dit heeft een schoonmakende werking op het darmstelsel.
- Alle jonge konijnen krijgen tijdens de opgroei tweemaal een lichte dosering baytril (antibiotica).
- Ik ben overgestapt naar gevarieerder voedingspatroon. De dieren krijgen vaker een klein beetje groen van mij.
- De dieren krijgen van mij meer tijd om op te groeien. Ze doen er momenteel zeker twee maanden langer over om uitgegroeid te zijn.
- Voor als het toch mis dreigt te gaan heb ik Aeropax in huis, dit breng ik oraal in en heeft een laxerende werking.

Al met al heeft het er toe geleid, dat ik vorig jaar maar één jong konijn ben kwijtgeraakt tijdens de opgroei.

Visie van Harrie Aarts (dierenarts in Staphorst)

Dikke buikenziekte. Bij dikke buikenziekte functioneert de blinde darm niet goed meer. Het treedt vaak op bij snel groeiende dieren; de blinde darm kan dan de groei niet meer bijhouden. In de dikke darm wordt het vezelige voer verteerd. Een konijn kan gezien worden als een herkauwer zoals koeien en schapen. Bij herkauwen wordt het voer voor verteerd waarna de darmen in staat zijn om de voedingsmiddelen op te nemen. Het 'herkauwen' bij konijnen uit zich doordat het konijn slijmerige, onverteerde mestballen direct na het verlaten van het lichaam opeet. De slijmerige ballen passeren onaangetast de maag waarna in de darmen de eigenlijke vertering pas echt op gang komt. Doet hij dit niet dan kan de dikke darm onvoldoende functioneren en zal het voedsel dus niet verteren. Het dier produceert alleen maar slijm, zonder mest en de dikke darm raakt verstopt. Zieke dieren zijn te genezen met speciaal voer (met zinkbacitracine) dat op voorschrift van de dierenarts te verkrijgen is. Dit voer moet echter in zodanig grote hoeveelheden worden afgenomen dat de hobbyfokkerij er niet bij gebaat is (denk aan het aanmaken van entstof tegen NCD bij kippen; ook hiervoor zijn grote eenheden beschikbaar die bij aanschaf voor slechts enkele dieren erg duur zijn). De bacterie die dikke buikenziekte veroorzaakt is besmettelijk. Om deze bacterie te verwijderen moet het gehele hok goed worden schoongemaakt, inclusief voerbakken, en vervolgens uitgebrand en ontsmet.

De dikke buikenziekte

Deze ziekte wordt veroorzaakt door een zeer agressieve bacterie (clostridium) en de gevolgen zijn helaas heel dikwijls fataal. Het is een relatief nieuwe ziekte onder onze konijnen, waarover nog niet teveel literatuur is verschenen en daarom stak ik mijn licht op bij ander fokkers en op het internet. De ziekte treft meestal jonge konijnen en zogende voedsters. Vorig jaar zomer (2003) werden helaas ook enkele van mijn dieren met deze ziekte geconfronteerd. De symptomen begonnen bij 1 nestje, waarbij 1 van de jonkies "bol" ging zitten. Hij ging niet meer liggen en stopte met eten. (Hij was toen pas een week of 3 oud!). Dierenartsbezoek en medicatie hielpen helaas niet.

Uiteindelijk heb ik 12 zieke dieren gehad, waarvan er 8 gestorven zijn (2 volwassen de rest kleintjes). Vier dieren heb ik er door kunnen krijgen. De behandeling was zeer intensief maar heeft gelukkig voor een paar goed geholpen. Deze behandeling bestond dus uit: **Baytril** (antibiotica), **primperid** (activeert de darmwerking), **onderhuids vocht** tegen het uitdrogen (huid blijft in een plooi staan), 5x per dag **gedwangvoerd met Recovery van Supreme**, 5x per dag **aeropax** (middel tegen gasvorming, dat goed werkt, maar waar konijnen vanwege de mentholmaak een grote hekel aan hebben, dus dat was elke keer een gevecht om in het mondje te spuiten). Mijn voordeel was dat ik werkzaam geweest ben als DA-assistente en alle injectievloeistof dus mee kreeg om thuis onderhuids in te kunnen spuiten.

Veel geld en tranen lichter mag ik toch wel concluderen dat bij vroegtijdig, en vooral zeer intensief ingrijpen een aantal het gelukkig hebben mogen overleven. Mijn dank gaat uit naar mijn DA-praktijk die zich enorm heeft ingezet en zelfs aan huis is geweest om huisvesting, voeding, hygiëne, grondig te bekijken. Via via kwam ik in contact met een Belgische DA, die deze verschijnselen direct herkende en dus ook benoemde als dikke buikenziekte. Hij vertelde mij dat er al veel langer een zeer uitgebreid onderzoek was gestart in Frankrijk en dat daar verder op in gegaan werd door artsen van een Belgische universitair dierenziekenhuis. Het

was dus wel degelijk een bekend ziektebeeld, maar inderdaad zeer agressief en bijna altijd fataal.

Deze arts vertelde dat er in het buitenland bij de grotere konijnenstallen een zeer duur antibioticum wordt verstrekt (door het voer) om deze ziekte dus te voorkomen, maar ook hier zijn de resultaten nog niet afgerond en weet men niet of dit echt goed werkt. Feit is wel dat dit soort veelal agressieve bacteriële infecties bijna altijd de kop op steken bij zeer warm weer (warme, vochtige lucht is de ideale broedplaats van bacteriën) en je deze ziekte dus vrijwel nooit ziet in de winter. Soms wordt het voer met de vinger gewezen. De oorzaak zou wellicht bij groenvoer kunnen worden gezocht doordat de besmetting door spoorvorming wordt overgedragen. Men vermoedt dat wilde zieke konijnen op die manier de ziekte zouden kunnen verspreiden, Alleen, die grote kwekerijen dan? Die geven toch nooit groenvoer, Ook hier dus veel onduidelijkheid.

Over dikke buiken en gemedicineerd voer

Ziektenleer konijnen centraal op WRSA-studiedag

Verschillende konijnenziekten, waaronder dikke buikenziekte, besmetting met mycotoxinen en S.aureus infecties kunnen desastreuze gevolgen hebben voor konijnen. In een aantal gevallen speelt het voer een grote rol.

Een aantal konijnenziekten kunnen funeste gevolgen hebben, voor zowel konijn als konijnenhouder. Soms valt meer dan de helft van een konijnenpopulatie uit. Omdat het zo'n groot probleem is, werd tijdens de studiedag van de World Rabbit Science Association (WRSA) in Utrecht gesproken over de stand van zaken met betrekking tot verschillende konijnenziekten.

Dikke buikenziekte

Enteropathie(EP) ofwel 'dikke buikenziekte' staat op dit moment erg in de belangstelling. EP is een disbacteriosis met uitgroei van *Clostridium perfringens* en/of *Clostridium spiroforme*. Daarnaast wordt E. coli en virussen gevonden. „EP kan leiden tot uitvalpercentages van 40 tot 80 procent bij de vleeskonijnen op een leeftijd van tot één tot twee weken na het spenen”, aldus voorzitter van de WRSA, drs Frans Kleyn van Willigen. Het geven van veel verteerbare vezels en minder eiwit in het voer heeft een positief effect op het voorkomen van de ziekte. Gemedicineerd voer (zinkbacitracine) wordt ook wel met succes toegepast. Om te zorgen dat het welzijn van konijnen niet ernstig in de verdrukking komt, wordt gedacht aan een ontheffing voor het verwerken van zinkbacitracine in konijnenvoer. In deze relatief kleine sector zou het middel met de nodige registratie en verwerking toegepast moeten kunnen worden.